

După-amiaza păsărilor cântătoare

A
D
I
N
A

D
U
M
I
T
R
E
S
C
U

M
o
r
r
i
s

G
r
a
v
e
s

Preening sparrow

ADINA DUMITRESCU

DUPĂ-AMIAZA PĂSĂRILOR CÂNTĂTOARE

Roman

PDF publicat în revista on line Cultura Ars Mundi, www.culturaarsmundi.ro, 25 05 15

© INTOL PRESS

Copertă și tehnoredactare Adina DUMITRESCU
Editor: Bogdan CICHIRDAN

EDITURA „INTOL PRESS”
RÂMNICU VÂLCEA, 2015
ISBN 973 96356-4-4

DUPĂ-AMIAZA PĂSĂRILOR CÂNTĂTOARE

CAPITOLUL 1

Urcase de atâtea ori dealul spre Wawel încât cunoștea nu numai toate băncile și copacii ce străjuiau valea, dar și fiecare pâlci de papură ce se – nvecina cu tufele de mentă sălbatică de pe malul Vistulei, însă azi, cu toate că soarele era spre apus și bătea un vânticel răcoros, i se părea că urcă cu greu, trebuia să-și micșoreze mereu pașii, căci era împinsă de tineri nerăbdători, iar camerele de luat vederi și etuiurile aparatelor de fotografiat îi loveau cu duritate coastele. De trei zile orașul era într-un clocot nemaivăzut, mașinile umpleau toate parcurile din Cracovia, iar spre piața centrală, bordurile erau flancate de autocare moderne de pretutindeni.

Azi era a treia zi. Se sărbătoreau 750 de ani de la reconstrucția orașului, după ce a fost distrus de tătari în 1240, ca și gloriificarea trompetistului, primul care a văzut hoardele sălbatice și prima victimă a lor. O săgeată l-a străpuns în timp ce sufla-n trompetă pentru a da semnalul de primejdie.

De trei zile Eva alerga dintr-o parte în alta a orașului să nu piardă nimic. O sete nebună de cunoaștere, cu toate că știa toate colțișoarele și toată istoria orașului, o făcea să fie prezentă peste tot, să vadă și să audă tot, ca și cum ar fi vrut să-și demonstreze că n-a greșit alegându-și Cracovia ca ultimă „reședință”, că toată viața ei trăită mai ales cu sentimentul ratării, al neputinței, al umilinței, a avut totuși un sens, fără să bănuiască măcar că spre sfârșitul, ei toate se vor schimba.

În prima zi de sărbătorire, în piața Rynek, stătuse în picioare trei ore, până când, tăind-o puternic peste spate s-a așezat pe bordura trotuarului, cu toate că în orice moment o putea călca în picioare cineva. Cumpăraseră de la o tonetă, din zecile de același fel ce străjuiau parterul palatului Cloth o pungă cu covrigi polonezi unși cu miere și-o sticlă de Cola. Nu mâncase nimic, iar sticla o terminase demult, așa încât, de sete aproape numai zărea nici ceafa poetului Adam Mickiewicz ce trona pe soclul impunător din mijlocul pieții.

A stat până la ultimele acorduri ale trupei Heavy – Metal ce-a încheiat spectacolul în aer liber. Era atâtă lume, încât nu se putea nici intra, nici ieși, dar ea nici nu dorea asta.

A doua zi dimineața a fost printre primii vizitatori la porțile catedralei gotice s-a audă bătând clopotul lui Sigismund și să prindă loc în procesiunea ce-a trecut prin fața bisericii Sf. Maria spre Universitatea Jagellonica. Nu intrase niciodată în Collegium Maius, nu văzuse decât împrejurimile campusului și capul de pod. Își amintea cum în 1982 când vizitase Cracovia s-a plimbat ore în șir printre cetele de hippy amestecate cu grupuri de studenți ce-și etalau pe jos, pe baticuri sau pe covorașe de iută, adevărate bijuterii făcute de mâinile lor: crochiuri, picturi făcute în toate stilurile posibile, grafică pe hârtie, pe sticlă, bijuterii miciute din metal cu bucațele de chihlimbar de pe plajele din Rostok și Gdansk, brățări din mărgelile de sticlă, din fâșii de piele, din sfoară împletită, cărți vechi, fotografii sau simple sloganuri filozofice scrise pe hârtie în toate limbile pământului. Cel mai mult a rămas în fața bijuriilor cu chihlimbar. Îi amintea de Gdanskul de acum câteva decenii, de copilăria-i frântă, de graba și spaima plecării și-a

necunoscutului. Urmărea pletele blonde cu duioșie, le simțea aproape, ceva cunoscut, gustat cândva, familiar o-nsoțea și-a știut atunci că va părăsi Franța și se va muta, la sfârșitul vieții, în Cracovia.

Susurul Vistulei pe-nserat semăna cu valurile molcome, venite dinspre golful Gdansk și sparte la mal, aerul de aici, din Cracovia avea același miros, îți dilata nările la fel, în plus, încărcătura istorică a orașului îi satisfăcea setea de vechi, de scormonire, de pătrundere în locuri tănuite. Și de ce nu se întorsese la Gdansk, de ce nu la Gdynia, era doar acasă acolo?... Oftă, căutând să se agațe de alt gând, nu dorea să rupă cheloidul ce-acoperea o rană veche, știa că aceasta s-ar deschide oricând, simțea asta!... Amintiri.... amintiri.

Intrarea în fortificația Wawel i le întrerupse. Rămase cu gura căscată. Imensa curte interioară era plină de lume, în față figuri marcante de pretutindeni, strălucire, umeri drepți, haine fără cusur, pe margini și-n mijloc tineri, lume pestriță, priviri curioase în dreapta și stânga.

Pe stâlpii plăți de susținere dintre bolțile parterului și etajului unu, benere imense: în centrul Cazimir Cel Mare, ultimul dintre Piaști, patron al artelor și științelor, fondator al palatului Cloth, al pieții Rynek, bisericii Sf. Maria, centrelor Kazmierz și Kleparz. În dreapta lui pe altă pânză ducele lituanian Ladislau Jagellone, ginerele acestuia, rege al Poloniei și Lituaniei, cel ce a definitivat și construcțiile de la Collegium Maius, devenit ulterior Universitatea Jagellonica. În stânga lui Cazimir, bustul lui Copernic ce-a studiat în Collegium, așezat pe o machetă în mișcare, având Soarele în centru, iar Pământul și celelalte planete rotindu-se în jurul acestuia și al propriilor axe, ilustrând concepția heliocentrică. Flancul drept se termina cu tabloul lui Leonardo da Vinci – Doamna cu hermină – supradimensionată, iar flancul stâng cu o tapiserie imensă după sculptura Moartea Fecioarei a lui Veit Stoss.

Copleșită, Eva se trase spre marginea stângă, purtând pe umeri parcă toată greutatea istoriei și a operelor de artă. Se simțea stânjenită, parcă mai mică, mai neînsemnată, făcea notă discordantă cu junețea expansivă din jur, cu mulțimea de curioși. Găsi într-o margine trei bărbați, trei bătrâni, la fel de stângaci, la fel de „lustruiți” pe reverele costumelor. Erau și ei la fel de încurcați, pierduți ca și ea. Ocupă spațiul lăsat. Se așeză lângă ei și deodată luminile se stinseră. Pe cele șase coșuri de pe ultimul cat se aprinseră reflectoare cu raze mișcătoare ce luminau cerul, altele făceau rotiri dreapta stânga, iar muzica stereo transmisă din difuzoarele High – End fixate pe toate coloanele despărțitoare eliberară-n forță un sunet de trompetă. Pe ecran apăru costumat un trompetist, iar sunetul instrumentului lovi timpanele, se auziră două semnale de avertizare în forță, iar al treilea descrescând în volum, se opri. Apoi răsună corul Oratorului Messiah de Händel, cu Aleluia. Sunetul era neîntrerupt, doar volumul se micșora din când în când pentru urările de bun venit oaspeților, făcute în diferite limbi, versuri celebre ale poetului național A. Mickiewicz, pe ecranul panoramic imens se derulau scene din trecutul Cracoviei începând cu prima dovadă scrisă aparținând lui Ibrahim ibn Jakub din anul 925, construcția și reconstrucția orașului, imagini ale artiștilor, savanților și umaniștilor atrași de Cracovia.

Repertoriul muzical înglobă părți din misele lui Giovanni da Palestrina, apoi ecranul fu traversat de-un fulger colorat în albastru, roz și negru, perioadele lui Picasso, ca apoi să apară, imensă, marea compoziție „Guernica”, unică prin pateticul protest împotriva nedreptății și violenței, pe fundal sonor de Händel .

Eva, la început cu obraji roșii de emoție a simțit cum aceasta nu numai că o copleșește, dar că e prea densă, prea puternică, nemeritată de ea prin măreție și profunzime.

Se făcu apoi palidă la față, suspină și aproape leșină. Vecinul din dreapta la fel de palid, o susținu, apoi cel din stânga și cel din spate. Cu toți erau transfigurați, se deosebeau de mulțimea care aclama, bătea din picioare, fluiera de entuziasm. Atunci și-a dat seama ca toți patru sunt la fel de impresionați.. Jenată, Eva mulțumi și se prezentă, dar cu numele mic, sinceră, fără să „păstreze aparențele”, fără paravan.

-Eva.

-Nicholas.

-Eduard.

-Tudor...N-am cine stie ce condiții, dar, vă invit, dacă doriți, la mine. Stau aproape și ne odihnim puțin, bem o cafea, sau măcar un pahar cu apă.

CAPITOLUL 2

Era trecut de miezul nopții, ieșiră aproape ultimii, și porniră tăcuți, bătrânește, gârboviți.

A treia stradă pe dreapta, într-o casă veche, apartamentul lui Tudor avea un hol îngust, din care se vedeau patru uși: două pe stânga, două pe dreapta. Intrară într-o cameră de zi cu draperii grele de pluș grenă trase. O canapea roasă pe margini era acoperită cu o cergă pătată pe care trona o pisică. Peretele din fața canapelei era acoperit cu o bibliotecă din scânduri, o improvizație ale cărei rafturi erau arcuite sub greutatea cărților, multe tratate, beletristică. Pe jos, una peste alta, iar cărți. Pe spătarul unui scaun câteva haine una peste alta, iar deasupra un halat de casă ce-și pierduse vârsta. Pe un perete farfurii de ceramică, ulcele, cănuțe mici. Li se explică proveniența: Marginea, lângă Rădăuți și Corund. Covorul era o scoarță moldovenească uzată, împâslită cu păr de pisică. Biroul din capătul camerei era plin ochi: o mașină veche de scris, o lampă, cărți, foi volante, ziare, un pahar ampretat, cești de cafea pe fundul cărora se uscaseră zățul.

Eva privea camera cu curiozitate.... era cu mult mai spațioasă decât toată locuința ei, dar ceva nu se potrivea, ceva era în neregulă, o îngrămădeală din care totuși lipsea ceva. Pe un perete o fotografie înrămată din care zâmbea o femeie tânără. Fusese probabil o femeie drăguță, dar nu o doamnă, avea în ea ceva de midinetă cu buzele rujate inimioară și fața sprijinită pe palme împreunate. Ridică ochii întrebătoare, fără să rostească un cuvânt.

-Soția mea... este...a fost, o femeie frumoasă, foarte frumoasă, o doamnă.... familie bună .... veche...plină de viață, dar, nu mai e ...demult....am să vă povestesc altă dată. Căută pe birou, printre ziare și găsi un pachet început de cafea Davidoff.

- O cafea foarte bună, mi-a dăruit-o un român ce venise să viziteze Wewelul...l-am îndrumat, am discutat puțin despre faima Cracoviei, era din Iași, acolo eu ... am făcut facultatea... am fost reținut...preparator. Acolo am cunoscut-o pe Clara, soția mea, am să vă povestesc altă dată. Se îndreptă spre bucătărie și Eva se ridică și-l urmă să-l ajute. Mergea în spatele lui, nu găsea cuvinte, poate era inhibată de meseria lui, un universitar,

era ceva ce nu cunoscuse niciodată, nu fusese studentă, nu terminase nici liceul, nu, nu era inhibată, era uimită de puritatea lui sufletească, de deschiderea înspre ei, cu toate că se vedea că trăia singur. Simțea pentru el încolțind un sentiment matern, ar fi vrut să-l protejeze, să-i înjumătățească măcar bagajul de amintiri dureroase pe care se vedea că-l poartă în spate. Pe de altă parte era surprinsă de ea, ea îmbătrânise cu cochetăria în gesturi, iar acum, nici măcar nu-și trecu reflex mâna prin păr, se arătă așa cum era, trecută, obosită pe dinafară, dar vie, prea vie pe dinlăuntru și așa se arăta și-n fața celorlalți doi, pierduse reticența în fața străinilor, pierduse obiceiul de a se arăta numai din unghiuri care credea că-i sunt favorabile, pierduse zâmbetul complezent, dar și clipirile dese, dintr-o parte, șăgalnic, era golită de gesturi căutate cu care credea că-și ascunde vârsta, era ea, cum nu fusese în tinerețe și se simțea bine.

Dădu vina pe spectacolul ce-o mișcase peste măsură, pe purtarea reverențioasă a celor trei bărbați, pe atenția ce i-o acordaseră când era aproape de leșin, dădu vina pe oboseala plăcută, se lăsă dusă, aproape ar fi închis ochii, dar a fost adusă la realitate de flacăra aragazului. Era un aragaz vechi, deasupra avea un ibric de aramă, iar în jur descoperi o simplitate ciudată sau un dezinteres major pentru încăpere. Din nou își spuse că lipsește ceva, era această bucătărie un loc unde n-ai de ce sta, un loc în care intri pe fugă, încălzești ceva, ieși. Ori Tudor era prea ocupat, nu intra aici decât de nevoie, ori niciunul din cei doi locatari, doar fuseseră doi, n-au fost interesați de treburile casnice. Acestea erau întradevăr, prozaice, dar erau de luat în seamă, doar aici, în bucătărie, cei doi se reîntâlneau după somn la o cafea, puneau țara la cale, se mai plâneau, se mai ciondăneau, sau își întorceau spatele unul altuia, doar au fost un cuplu, și-ar fi trebuit să se simtă prezența cuplului multă vreme după ce unu a plecat, doar Clara n-a luat nimic cu ea. Eva păzi cafeaua, Tudor căută niște cești, le umplu și intrară în sufragerie.

Eduard privea fix pe-un raft al bibliotecii. Acolo, după cărți, o cutie prăfuită de vioară. O fi goală, se întrebă el, o fi plină, zâmbi în gând când și-aminti că-n aproape același loc, la el acasă, pe bibliotecă era o cutie lunguiață ca un flaut.

Tudor, înțelegând privirea întrebătoare a noului amic se ridică, luă cutia, o deschise, puse pachetul cu sacâz și pielea de căprioară de-oparte, scoase vioara. Făcea totul cu evlavie, încet... Sub vioară era ascunsă o știmă.

-N-am deschis-o de mult, nici nu știu dacă o mai pot acorda, e veche, din lemn de arțar din Croația, o am cadou de la Clara, a mea a avut un accident ireparabil la mutarea din Iași. Acordă și-și plimbă arcușul de câteva ori...erau câteva acorduri din Saint – Saens, Samson și Dalila. Eduard ciuli urechea, era „partea” lui, partea de flaut...Dalila. Zâmbi cu toate că era atent și surprins.

- Din toți Samsonii mei, niciunul n-a avut părul tuns scurt, își spuse Eva aproape în șoaptă, dar ceilalți o auziră și-și dădură seama că de fapt toți știau despre ce parte e vorba.

- Nu, n-a fost marea mea pasiune spuse Tudor punând vioara la loc, pasiunea mea a fost fizica, mai mult biofizica, meteorologia, asta așa, când eram prea obosit sau pe furtună, să treacă mai repede, să prind curaj. Deseori instrumentul ți-e mai aproape decât cămașa, chiar de nu-l folosești.

Nicholas se ridică, știa că și el fusese la fel ani în șir, numai că prietenul lui era un violoncel, față de care, acum se simțea în culpă. Nu-l mai atinsese de doi ani, i se părea inutil totul, i se părea ceva învechit, îi amplifică sentimentul de umilință ca la numărul

banilor de pensie. Îi mirosea a molie.....și violoncelul, și el, și hainele lui, și cămăruța lui sordidă mirosea a molie, dacă biata ființă ar avea vreun miros.

Se apropie de fereastră, dădu draperia puțin de o parte și șopti cu părere de rău : “ Se văd zorile “. Niciunul n-a sărit surprins, niciunul nu s-a ridicat să plece. Stăteau tăcuți, aproape să protesteze împotriva timpului, li se părea că trecuse prea repede, lor, care de fapt, socoteau nopțile prea lungi, le petreceau în două sau trei bucăți, mai citeau, mai priveau la televizor, își mai făceau câte un ceai sau o cafea, dar, de obicei, gândeau, evocau câte o perioadă din viața lor. Nici nu zâmbeau singuri, nici nu se întristau, ci remarcă doar că timpul lor era acum prea lung și prea gol, că locul de lângă ei era neocupat, dar, își ziceau că așa-i în viață, în fiecare familie, trebuie să existe cineva care să stingă lumina.

- Mi-ar părea rău să plecați – pentru o clipă n-am simțit singurătatea, dar nu numai atât, am trăit sentimentul că avem prea multe în comun, poate totul. Să fie vârsta care ne apropie, să fie modul de viață ? ....Dacă vreți, puteți rămâne la mine, ne înghesuim noi într-un fel. Nici n-am apucat să ne spunem prea multe și mi-e teamă că, de ne-am da întâlnire mâine, toți patru, orele până atunci să nu rupă vraja, să nu ne mai regăsim. Toți trei acceptară cu entuziasm. Evei i se repartiză dormitorul, era singura femeie, trebuia protejată, nu-i așa ? Tudor desfăcu un fotoliu, după ce-l goli de reviste și cărți, iar Eduard și Nicholas își luară în primire canapeaua. Eva, îmbracată, se trânti pe patul dublu, nu studie camera, știa că nici aici nu-s prea multe de studiat, închise ochii și adormi fără vise - un somn de plumb.

CAPITOLUL 3

Pe la zece, Eva se ridică din pat, își trase cirapii, se încălță și ieși în hol. Credea ca s-a trezit prima, dar din camera de zi se auzeau șoapte. Ea voia să facă singură cafeaua, un ceai sau ce s-o găsă, dar, după miros simți că aceasta era făcută și o aștepta. Își privi noii prieteni. Fețele lor destins arătau că dormiseră buștean. Tudor trase draperiile, deschise geamul, inspiră, cu o sprinteneală teribilă intră în bucătărie și se întoarse c-o farfurie cu bucăți de pâine și o cutie de șuncă presată.

- E-așa de frumos afară, ca aproape aș zice să ieșim la plimbare, să lungim timpul...povestim altădată.

- De acord! Spuseră ceilalți aproape-n cor.

- Am un Golf cumpărat anul trecut la mâna a doua, spuse Nicholas. Merge bine și e destul de încăpător, iar spre răsărit, nu departe, la Tarnow, poate știți, ați trecut, e casa-n care m-am născut. Nu locuiește nimeni, sunt niște vecini în apropiere care se mai uită din când în când, dealul și pădurea din jur sunt unice. Să vedem ce benzină am. Nicholas băgă mâna în buzunar să vadă cum stă. Ceilalți făcură același gest, strânsă tot ce găsiră. Deja suma acoperea benzina, iar restul fu lasat la margine de birou. Eduard propuse să se cumpere carne de un gratar și sucuri. Le spuse chiar că de multe ori, când trecea pe lângă grupuri strânse în jurul jarului, avea un sentiment de frustrare. Nu îndrăznise nici să se lipească, nici să ia el inițiativa unei ieșiri la iarbă verde. El era un citadin bătrân, un soarece de bibliotecă, nu se căsătorise niciodată, iar episodul de “ îndrăgosteală “ fusese

trăit sub imperiul timidității, al stângăciei, al neîncrederii în sine, iar acum dorea un gratar, poftea un gratar, simțea ca i se făcea o foame de lup, dar nu de orice, ci de grătar. Și lângă grătar o țepușă, ei, da! O frigăruie cu bucățele de carne de pui, cu tot ce trebuie pe lângă ea, chiar și o bere. Entuziasmat ca un copil, își freca mâinile, iar ochii, ei bine! ochii ținuți obijnuit cu pleoapele jumătate plecate, probabil din cauza cititului în locuri întunecoase sau al prafului ce, oricum, se strânge într-o bibliotecă, ochii lui erau sclipitori și tineri, mult mai tineri ca ieri. Cu toți își închipuiră, bucata de carne friptă un ideal, un ideal la care râvniseră odată, demult, dar care fusese uitat, nu meritase să i se dea atâta importanță. Acum, azi, ea era importantă, era dorită, se agățau de ea ca de liana ce trebuie să-i treacă râul, era granița pe care o vedeau în departare și trebuia trecută, și odată trecută dincolo, era descătușarea.“ Ce alăturare neobijnuită “ ! gândi Eduard, ce trio ciudat, o frigare alături de -un flaut și o Evă. Se dezgheță și tundra de-o vede, dar tocmai această alăturare era ce-i lipsea, era amestecul de ingrediente pe care nu-l încercase. Toți patru socoteau ziua asta ca pe-un început al genezei; erau plini de speranță, dar și mult mai tineri, erau veseli, de-un entuziasm aproape copilăresc.

- Hei, Tudor! Strigă Eva veselă, există ceva ce-ți dorești, există ceva ce n-ai gustat ?

- Există! O pereche de blugi! Niciodată n-am îndrăznit să probez o pereche de blugi, dar să-i mai și port.... Mi-au părut la început, când îi vedeam pe alții, prea tinerești, prea strâmți, prea scorțoși sau prea intim așezați pe picior, mi-au părut ca un lucru indecent, nepotrivit nici cu vârsta, nici cu statura, nici cu silueta mea, dar mărturisesc că m-am gândit la ei, mai ales în preajma colegilor mei care, de-o vârstă cu mine, purtau. Eu n-am îndrăznit!

- Vei avea o pereche de blugi! Strigă Eva. Vei purta o pereche de blugi, la naiba cu costumul de stofă lustruit și cu dunga făcută sub saltea. Avem bani de-o pereche de blugi! Ieșiră din casă, dar, de-ar fi fost cineva și le-ar fi comparat mersul de ieri cu cel de azi, nu i-ar fi recunoscut. Erau ca niște tineri ce plecau într-o excursie.

La Tarnow, locul era cum li-l descriesese Nicholas. Târără o patură la margine de pădurice, se apucară de bucătăriseală, făcură focul și-n așteptarea jarului, gazda se apucă de depănat. Dar nu cu evlavie sau cu părere de rău pentru timpurile duse, ci simplu, ca pe-o întâmplare, firesc.

- Tata lucra aici, în apropiere, la salina din Wieliczka, spuse Nicholas. În vacanță mergeam și eu deseori. Ne cobora un lift din lemn, care se oprea de trei ori, la trei etaje. Jos era cel mai frig, dar cel mai frumos. Fundul salinei era luminat, era imens, iar într-o parte era un lac subteran. Pe pereții de sare erau sculptate bănci, iar între ele, sculpturi ce imortalizau figuri marcante ale istoriei Poloniei, artiști, scene de luptă, scene bucolice. Poate ați vizitat, ați văzut,... intrarea era destul de scumpă acolo jos, era chiar și-un bar lângă lac. Acum nu se mai vizitează, se lucrează pentru modernizarea salinei, pentru exploatare, dar eu mergeam deseori mai ales pentru aer. Mă ducea tata și mă lăsa aici câte-o oră să respir aer de salină. Era bun pentru astmul bronșic pe care-l aveam, dar eu eram fericit că găseam aici un tărâm de basm. Parcă așteptam pe Gerda și Kay să apară de după stalagmită. Vedeam picurii de saramură întăriți “ coarne de ren “. Poate de aici mi se trage cu cititul. Am studiat chimia la Cracovia, apoi m-am specializat în chimia alimentară în Varșovia. Am lucrat în Cracovia în cercetare, pe lângă fabrica de conserve. Sunt specialist în antocianii din fructele de pădure. Soția mea a făcut o școală tehnică, apoi politehnica și a condus secția de restaurare a tapiseriilor din Wawel. Am un baiat ! A făcut informatică și a plecat în America la specializare. A ramas acolo, întâi la Boston,

apoi pe Coasta de Vest, la L.A. Am un nepot. Soția mea, după pensionare, a plecat la el. Acum crește nepotul. Eu am ramas aici. Nu i-am văzut de trei ani. N-am fost prea apropiați.....Eu prea visator, prea printre cărți, prea întrovertit, temător. N-am putut fi niciodată un tot, nu știu a cui a fost vina. Am încercat, dar dădeam greș de fiecare dată. Poate așteptările au fost prea mari....poate am dat prea puțin....poate-am fost prea călduț, Dumnezeu știe! Sunt liniștit, prea liniștit, prea serios. Recunosc, nu ea a fost dragostea mea cea mai mare. A mai fost cineva, dar o perioadă scurtă de timp, o persoană veselă, o colegă. N-am putut să ascund, n-am știut să mă prefac, am mărturisit în speranța că voi fi ajutat să depășesc momentul, dar n-am făcut decât să le îndepărtez pe-amândouă. Soția nu mi-a iertat niciodată infidelitatea, iar ea, cealaltă, s-a îndepărtat. Cred c-a incomodat-o timiditatea, tăcerea mea, sau poate gestul mărturisirii i s-a părut nefiresc, nebărbătesc, oricum, s-a retras repede. De-atunci sunt singur, de fapt eu, rarele scrisori alăturate fotografiilor, iar de sărbători cu câte un e-mail semnat "ai tăi". Mai am și-un violoncel. Mă descurc, dar mă descurc și-atât, adică o carte, un ziar, o cafea, o plimbare pe zi....Mă resemnasem, dar încep să cred că m-am complăcut într-o lenevire. Mă simt bine cu voi, aproape că urăsc acum singurătatea, am considerat că stând într-un colț spectator de-atâția ani, fac ceea ce trebuie, dar simt, cu voi, că n-am făcut nimic...Am lăsat să se irosească toți acești trei ani, mi-am scurtat timpul. Ce miros de iarbă crudă,... dar cât a crescut lăstărișul, aproape e schimbat locul, iar acoperișul casei, privit de aici, stă pe-o parte. Zilele astea trebuie să vin să fac un plan, să văd ce pot repara, să mă mișc.....

- Să nu uiți să ne chemi! Cu cartea-n față, în pat, e comod, dar cu cartea-n iarbă sau în crâng e altceva! Venim și te ajutam, iertați-mă, adică eu vin, ajut, fac...Dacă vrei! Să ne chemi. Își sfârși tirada Eduard trăgând de cuvinte, după ce, la început s-a repezit plin de entuziasm.

- Am să vă chem. Fac înscrieri. Mai subscrie cineva?

- Mă scuzi! chicotește Eva, trăgând un fum de țigară și tuși apoi delicat în batistă, teatral, decât să tușesc tabacic în fața televizorului, mai bine tușesc aici, printre camelii....Rupe o tulpină dintr-o tufă de pelin din apropierea păturii, o duse la nas și-și ridică ochii spre cer:

- Ce parfum! Ce-ncântare! Dacă n-ar fi desuet v-aș spune că mă simt ca la treizeci de ani! Trebuie făcute aleile. Eu zic, săptămâna asta, să începem cu aleea de la poartă spre casă. Mă simt în stare! Știți bancul cu bătrâna și măracinele ce-a prins-o de fustă? Eu sunt aceea! Terminară grătarul veseli. Spuseră toate bancurile știute, cu scoțieni, cu englezi plini de morgă, cu evrei, chiar și cu zgârçiiții din Gabrowo. Se ridicară aproape de lăsarea serii, iar la despărțire, în oraș, stabiliră o-ntâlnire a doua zi, la o cafenea din Rynek.

CAPITOLUL 4

Fiecare a plecat de acasă mult mai devreme decât ora stabilită. Nu s-au temut că nu vor mai găsi locuri, nu s-au temut nici de mulțimea ce se plimba prin piață. Temerele veneau din lăuntru lor, aproape că nu li se mai întâmplase ca din toți deodată să irumpă acea dorință puternică de a se arăta fiecare așa cum este, fără subterfugii, fără paravane, fără tăceri lăsate să spună ele adevărul. Căci acesta, adevărul, învățaseră cu toții, este perceput de n in inși în n feluri, în funcție de valoarea pe care aceștia o dau lucrurilor, în funcție de

temperament, de treaptă socială, de o ierarhie pe care și-o stabilise fiecare. Din cauza acestor paravane, și acestor lucruri nespuse, a acestor tăceri, avuseseră fiecare de suferit, iar acum, simțeau că în ziua trecută și-au spus tot ce aveau în gând, au simțit la fel totul. Acest lucru i-a apropiat așa de mult, încât, nevăzându-se decât atât de puțin, două zile – ce înseamnă două zile ? - să se teamă de ruperea vrăjii.

Eva căută la parter un magazin de produse de firmă, de sport, căuta o pereche de blugi. Găsi până la urmă unii, stătea cu o pereche de Levy într-o mână și-o Fortza în alta, îi compără, făcu măsurătoarea în gând, și-așa numerele erau diferite; se opri la Fortza. Nici strâmți, nici evazați, nici cu înscrisuri pe coapsă, nici rupți la genunchi. Era o pereche de blugi cu o croială aproape clasică. Scumpicei, dar “odată-i balul “!

Ieșind în piață, spre cafenea, se întâlni, pe rând, cu toți trei. Izbucniră în râs când își dădură seama că au gândit la fel. Toți patru se temeau.....

- Uite blugii, la magazinul L-S sunt cabine de probă. Intră si vezi cum îți vin, eventual îi schimbi.

- Măi, să fie, spune Nicholas, ai făcut un puseu de amor? Te-ai îndrăgostit de Tudor? Așa rapid?

- Ar fi bine, dar e mult mai grav; îndrăgosteala-i ca un vânticel de primăvară, zglobiu și alert. Pe Tudor îl simt foarte aproape, și asta-i cu mult, mult mai grav. Asta-i veșnic, de asta nu scapi, cari toată viața în spate două bagaje, pe-al tău și pe-al lui, dar nu-i nicio nenorocire, tot n-am copii, măcar știu că am cui să-i port de grijă!

Modul de abordare al subiectului poate părea unora superficială, prea repede instalat sentimentul, prea repede catalogat, prea repede așezat, dar, de la un timp, de foarte puțin timp ei făceau și spuneau, totul pe fugă, ca și când acesta, timpul, s-ar fi contractat. Nu semăna deloc cu timpul petrecut până ieri când totul era doar lentoare. Tudor ieși din magazin îmbrăcat, își cumpăraseră și-un tricou, iar vechii pantaloni și-o cămașă erau într-o pungă.

- Vă spun ceva: de-mi stă bine sau rău îmi e totuna, principalul lucru e că am îndrăznit. Îl trec la plus, coloana de plusuri la mine e mai mică decât cea de minusuri. Dimineață la cafea mi-am făcut bilanțul. Dar asta n-ar fi nimic, mai rău e că anumite lucruri nu știu unde să le plasez, la plus sau la minus; e ca la adolescenți. Am acum niște-ndoieli pe care zilele trecute nu le aveam: de exemplu, nici nu știu ce i-aș răspunde unui student de-al meu de l-aș întâlni pe stradă și m-ar întreba dacă-n viață e mai bine să fii îndrăzneț sau mai reținut.

Teoretic aș pleda pentru măsura tuturor lucrurilor, pentru rezervă, pentru așteptare, dar zilele pe care le trăim sunt potrivnice acestor principii. Poate alături de voi să găsesc adevărul. Sunt fericit azi, dar cam derutat....Am trăit o viață fără prieteni, mi se părea totul deplasat, fals și, dacă într-o prietenie ocolești să vorbești, din timiditate sau pudoare, atunci n-ai prieteni, ai doar cunoscuți. Am stat de-o parte..... Mulțumesc, Eva, azi m-ai făcut fericit!

- Să-i porți sănătos, și, crede-mă, îți vin bine. Hainele, de multe ori, influențează și comportamentul purtătorului. Ai costum cu cămașă albă, cravată, butoni și tot tacâmul, ești sobru, la importanța pe care o ai mai adaugi puțin și de la tine, pardon, și de la costum. Mergi în haine ponosite, purtate prea mult, te simți mai umil și alegi părțile de drum neumblate, mai ocolite, mai ferite privirilor. Dar în blugi pari tânăr, sportiv, sănătos. Nu te sfii de cei tineri...Știți versurile lui Tagore : “Ți-au albit pletele poetule! Mi-or fi albit, dar am vârsta pe care-o vreau! “

- Să ne așezăm. Azi cafeaua și ce vrei pe lângă ea, e cinstea mea, azi sărbătoresc o victorie – încercarea cu reușită a neîncercării de până acum, spuse mișcat Tudor. Vedeți voi, nu numai că eu din fire-s retras, dar a mai fost ceva, a fost un complex pe care n-am putut să-l înfrâng. Complexul de a trăi lângă cei ce prin naștere sunt c-o treaptă mai sus ca mine. Sunt la prima generație încălțată, ceilalți la a doua, la a treia. M-am născut în România, la Coțușca, un sat la granița cu Ucraina. Bunicii mei sunt din Coțușca un sat din nordul campiei Jijia. Lume puțină, case destul de răzlețe, sat de câmpie. Salcâm și câmpie. Salcâmii în majoritate puși de săteni să oprească vijeliile Crivățului de răsărit. Tarlalele erau împrejmuite de parazăpezi. Câmpuri întregi cu porumb și floarea soarelui. Multe case aveau garduri din cânepă ce răsărea în fiecare an. Știți, tulpinile cânepii sunt înalte, frunzișul e des, ținea loc și de garduri.

Toată vara în fața fiecărei curți era tizic pus la uscat. Știți ce-i ăsta? Gunoii de grajd amestecat cu paie mărunțite de grâu era udat, mestecat până devenea aproape elastic, maleabil ca lutul. Se făceau în palme turte plate, care se puneau la uscat, apoi erau depozitate în locuri fără umezeală, iar iarna, se puneau să întrețină focul. Acesta ardea zi și noapte.

Erau grele iernile la Coțușca, zăpadă multă, viscolită, drumurile aproape impracticabile. Fiecare casă avea un cuptor mare, cu laviță. Pe laviță într-o parte se dormea, în alta stătea borșul la acrit. Dedesupt focul și cuptorul. În ziua de copturi, aici se băgau pâinile ce trebuiau să ajugă o săptămână, dar și alte delicii: cozonac, covrigi unși cu sirop de zahar, brânzoiace. Asta în zilele de “ dulce “. În post se întindea planșeta pentru colțunași cu vișine, cu gem. Casele erau bine gospodărite, așezate, iar oamenii serioși, buni familiști, buni meșteșugari. Aveau în ei și disciplina învățată de la cei din imperiul austro-ungar. Credincioși, se strângeau la biserică în toate duminicile și în celelalte zile de sărbătoare. Colindele dinaintea Crăciunului, ale Anului Nou, Serbările de Paști, erau neîntrecute. Aici mi-am făcut elementara, apoi ne-am mutat în Săveni, un târgușor din apropiere, acolo am făcut liceul. Tata era administrator, sau om bun la toate. Am învățat vioara de la un vecin, un evreu, Steinmetz, ce avea magazinul de lângă noi. Fetele lui erau niște domnișoare cu carte și maniere alese, ai mei l-au rugat să se ocupe de mine. Ei se revanșau muncind pe lângă prăvălie.

Cântam la vioară, iar fetele, una la pian, cealaltă tot cu vioara. La terminarea liceului am plecat la Iași și am dat la Politehnică. Era în 1962. Se intra destul de ușor. Am fost la locul meu, dar prea retras. Nu numai Iașul mi se părea ultima redută de câștigat, dar și ieșenii. De-asta v-am spus că eram complexat. A trebuit să privesc și să “ fur “. Colegii mei aveau casetofoane, ascultau deja muzică rock, erau degajați, eu n-am avut curaj să ies în ring. Mi se pare că nu mi-e locul acolo, ei erau mult mai spontani, mai veseli, mai nonșalanți. Am fost odată la Filarmonica din Iași. S-a întâmplat ca în sală să fie o colegă de grupă cu părinții. A părut surprinsă, le-a povestit și colegilor unde ne-am întâlnit. Surprinderea ei și protestele colegilor, vizavi de muzică clasică, mi-au întărit convingerile, m-au făcut să simt mai acut complexul. Nu, hotărât lucru, mă așezasem pe o treaptă prea sus pentru mine. M-am defulat în citit și hoinărit de unul singur prin oraș. Vedeam la vârsta aceea totuși ceea ce majoritatea colegilor nu vedeau, căutam “ să pătrund în miezul lucrurilor “, cum spune Graham Green. Am terminat facultatea, iar la repartiție, fiind printre primii trei, m-au oprit preparator. Aveam laboratorul de biofizică și îndrumam studenții la lucrările practice. Îmi găsisem o gazdă pe o străduță de lângă Copou. În majoritatea zilelor nici nu luam tramvaiul, cu toate că avea stație în fața casei

în care locuiam. Mergeam pe jos și studiam comportamente. Mi se părea că toți trecătorii au o singuraț în mișcări pe care eu n-o aveam. Aveam, în schimb, o mare stânjenală. Într-o zi, în Institutul Politehnic a sosit un grup de studenți de la Universitatea de-aici, din Cracovia. În prima seară, în cantină, a fost seară de dans. Aici am cunoscut-o pe Clara. Ne înțelegeam în rusă, franceză și gestică, mai ales gestică. Ea râdea și-și dădea capul pe spate, descoperindu-și dinții la orice potihnire, la orice verb conjugat anapoda. Și ..... m-am îndrăgostit, dar așa de tare, încât, încă din prima seară aș fi făcut, fără să stau pe gânduri tot ce-mi cerea. Mi-a spus c-ar fi fericită să mă mut la Jagelonica. După plecarea ei, am început să ne scriem în rusă și-n aceeași vară am concurat pentru un post de asistent aici, în Cracovia. Ne-am căsătorit. Ea era o ființă ce se bucura de totul, era optimistă, era directă, era ca un clopoțel ce cânta la orice atingere. Eu tăcut, taciturn, serios. De !contrariile... ! Era singură la părinți și, după un an de la căsătoria noastră, ei au pierit într-un accident de mașină. Clara a făcut atunci o depresie. Îi iubea și fusese extrem de iubită de ei. Căuta să iasă din starea depresivă prin stimulente pe care eu n-aveam cum să i le dau, nu mă pricepeam cum. Nu mai suporta spațiile închise, nu suporta tăcerea, nu suporta ușile închise dintre camere. Acasă venea doar să se schimbe sau să doarmă, de-asta la noi e-așa auster. N-am apucat să mergem pe mijlocul drumului; - ea mergea pe-o parte, eu pe alta; nu ne puteam întâlni. Discuțiile dintre noi îi exacerbau stările de neliniște, agitația continuă, căutările. Am sfârșit prin a o crede superficială, frivolă, de neoprit, iar ea, despre mine își accentua părerea că-s un egoist introvertit și-un încuiat. Mi-era groază să mă apropiu de casă, mi-era groază de zgomotul cheii în broască atunci când se-ntorcea. N-am mai putut nici preda. Zile întregi o ținea într-o hoinareală, nu doream s-o urmăresc, nu-i ceream explicații, nu doream s-aud nimic de la nimeni. Când obosea, cădea într-o melancolie, apoi într-o genune interioară din care n-o mai scoteau nici cărțile, nici revistele de modă, nici televizorul, cu atât mai puțin eu. După câțiva ani s-a-mbolnăvit de tuberculoză, toți spuneau că-i o boală a cărui bacil e eradicat. Nu era! S-a sfârșit în brațele mele, într-un sanatoriu de lângă Zacobane. Eu am rămas cu munca mea de cercetare, cu vioara. Nimic din suflet spre exterior, nimic din interior spre afară. Deseori îmi propuneam, atenție, îmi propuneam să deapăn tot, să-mi amintesc totul, să-mi gădesc vina, să disec relația noastră până ajung la începutul fisurii, să mă dumiresc, dar, amânam. Acum v-am destăinuit vouă, dar, în timp ce vorbeam am înțeles că nu aveam nicio vină, poate a fost destinul simplu, firesc unei flori de Hybiscus ce stă boboc multă vreme, înflorește splendid, dar numai o zi. Iar eu, o tufă perenă de lemn câinesc din pâlcul de pădurice din Tarnow, păduricea lui Nicholas, tufă căreia-i apar mugurii în fiecare iarnă, primăvara unii, uneori, înfloresc, flori mici, aproape neobservate, alții înfrunzesc, iar cu trecerea anilor tufa-i mai rară, parcă-i lipsește ceva, sau poate numărul anilor e ca o povară. Se uscă treptat și-așteptă să moară. Asta-i cam totul, dar, dac-am reușit să scot totul din mine, e ca și cum aș fi făcut o tăiere de pomi pentru întinerire.

Mi-o mai apărea vreun lăstar !

- E perfect! supuse Nicholas. Înainte de a-ți cumpăra pantofi, cumpără pălărie, să aibă lumea la ce se uita! Doar speranța moare ultima, restul- om mai vedea... zâmbi și Tudor. Se simțea ca și cum deschisese o ușă brusc, apoi, dup-o privire în urmă, o închisese la loc, pentru vecie. Următoarea gură de aer i-ajunses-n stomac și-i dilată diafragma. Respiră de câteva ori profund, încet.

- Mai să fie ! Mă simt mult mai eliberat, mult mai ușor! Hotărât lucru, ultimele două zile au fost predestinate! La noapte deschid pe TV Varsovia să vedem ce-i în lume, să vedem de-oi mai pricepe ce-i în lume. Toate știrile despre globalizare mi-au cam dat fiori. Mi-or mai da?

Luminile din piață s-aprinseseră de mult, mai cerură câte-o doză de Orangine. Fiecare-și bău răcoritoarea în liniște. Se gândiră că, la fel ca Tudor, ani în șir au trecut pe lângă ei, fără surprize, fără mirări, fără entuziasmul de-a se apuca de ceva care să-i acapareze total. Dacă mai ieri își spuneau că asta-i bătrânețea, asta-i lucrul așezat, asta-i înțelepciunea căpătată după ani de succese, căderi, înălțări, lupte interioare, azi și-au spus că erau ani petrecuți într-o stare de vegetare, de așteptare. Așteptarea cui, a sfârșitului, a șirului de boli, precedate de bătrânețe, a pașilor din ce în ce mai târâți? O revigorare, o dorință de-a recupera toți acești ani le-a pătruns în suflet tuturor deodată, dar, de-ar fi fost singuri și-această stare ar fi trăit-o, ea n-ar fi avut această impetuoșitate, n-ar fi avut această nevoie de concretizare. Acum, totul le era amplificat de faptul că fiecare se sprijinea pe picioarele lui, dar se sprijinea de încă trei perechi de picioare ale căror tălpi frigeau la fel de intens. Își imagină călătorii, depănări de impresii și sentimente, contemplații de locuri și lucruri nevăzute, necăutate, neîncercate. Nu-și găsiseră fiecare perechea, își găsiseră sprijinul, imboldul, roțița defectă a angrenajului. Și găsită fiind și înlocuită, aceasta mergea din nou, la fel ca-n tinerețe, la fel ca-n adolescență.

- Da-n afară de bucățile de muzică simfonică pe care văd că toți le gustați, vă mai place ceva, mai ascultați ceva cu plăcere ?

- Zilele trecute am ascultat un hit nou: Dead and gone cântat de Justin Timberlake. Mi-a plăcut. Am văzut și videoclipul. Corbul singuratic de pe copacul uscat, șoseaua goală, cu gunoiul fumegând rămas în urmă, contrastau magistral cu mașina-n mișcare și vocea umană a lui chiar mi-a plăcut, șopti Eduard ca prin vis.

-Îl știi! Spuse Eva, da, e reușit, bine facut, iar J.T. cântă grozav. L-aș reasculta cu plăcere.

Și iar tăcere în așteptarea startului dat de cineva în dorința de-a prelungi timpul până la plecare. Se simțeau bine împreună, din ce în ce mai bine și gândul că trebuia să ajungă fiecare în patul lui îi stânjenea. Le dădu plecarea o pală de vânt stârnit din senin. Nici nu observaseră că era un cer fără stele, că aerul era ca înainte de-a începe furtuna. Se ridicară în grabă, iar Eduard propuse ca-n dimineața următoare, la 9:30 nici o clipă mai târziu, să fie în gară. La Zaconane, în stațiune, cu toate că nu-i zapadă pe Tatra, e animație, iar un coleg de-al lui, pensionat și el, are un mic hotel, chiar sub costișa ce acoperă privirii prima stație de teleferic. Aici vor putea să rămână până seara, să se plimbe, să mai pălăvrăgească. Nu, nu-i nevoie să-și ajusteze vreo cheltuială, are el pusă de-o parte o mică sumă de bani “ pentru zile negre “.

Insist !

S-au ridicat cu sprinteneală, dar, fiecare c-o mână la spate. Într-adevăr, spatele le da de veste că începe furtuna. Îi cam dorea spatele.....

- Și de-o ploua?

- Și de-o ploua!

CAPITOLUL 5

În diminețile senine, Carcovia are atmosfera clară, iar aerul răcoros, curat, dă o strălucire aparte ferestrelor ca și acoperișurilor din țigla grenă sau cenușie.

Pe peronul gării, la 9:30, trei persoane, doi bărbați și o femeie îmbrăcați în haine de vară și cu jachete mai groase în mână îl așteaptă pe al treilea bărbat. Sunt nerăbdători să plece, să iasă din nou din cotidianul ce-i îmbătase aproape. Lăsaseră tot în urmă, obiceiuri devenite reflexe: sorbitul ceaiului pe îndelete, luarea ziarului din ușa, dejunul mestecat fără grabă.

Acum era ora când trebuiau să-și bea cafeluța în cești cât degetarul în timp ce priveau știrile.

Cavalcada evenimentelor în parte pline de violență le dădea un sentiment de nesiguranță, de nemulțumire. Nu numai la ei, dar în toată lumea, undeva un focar izbucnea, fumea sau se stingea ca să se aprindă altul, în altă parte. Lumea se mișca repede, prea repede pentru ei și în direcții în care niciunul nu dorea. Orașele mari pline de "homeless", stafiile ce-și târăsc pe caldarâm încălțăminte ruptă spre locul ales pentru cerșit, bărbați violenți cu tatuaje ce evidențiau mușchii sau ascuțimea caninilor, făcute de unii în loc de atenționarea "câine rau", elevi mestecând gumă în timp ce mergeau spre școală sau spre gașcă, având în urechi căștile care-i despărteau de realitățile zilei.

"A căzut un avion ; cinci accidente mortale noaptea trecută; grevă la.... ;teroriștii din.....". Alături clădiri în uniformă geamurilor reflectorizante, inox despărțitor și benere ce-și schimbă culoarea și mesajul.

Eroii noștri se uitau din obișnuință. Priveau lumea ce parcă se împărțise în două - de-o parte săraci, tot mai săraci, alienare, promiscuitate, violență, foamete, disperare; de partea cealaltă - mașinile grele, scumpe, silențioase, rulând elegant, cu ocupanții rareori echipați sufletește cu eleganță, căci, majoritatea erau sfidători, călcau apăsător, priveau direct sau de sus în jos, lipsindu-le sfiiciunea, urând anonimatul, să se știe că a trecut x sau să se înțeleagă odată că statul y este o mare putere și pocnetul degetelor aleșilor ei pot distruge sau construi după cum vor. Natură călcată-n picioare, natură ajustată artificial să devină vedetă, popoare umilite, popoare-nvingătoare. Se desfac ițele unei frânghii perene, grele de istorie și cu firele lor se împletesc biciuri, sau se transformă în lasouri.

Se caută soluții, criza petrolului, criza gazelor, criza apei, criza alimentară, criza financiară, criza morală.

Eroii noștri asistă neputincioși, caută să patrundă în esență, de ce sunt sacrificați cei săraci, de ce statelor Africii-unele state- li se ia dreptul să mai creeze rețele electrice proprii, de ce unora li se ia dreptul la religia în care au fost crescuți, de ce războaie? Războiul ....indiferent de-i rece sau cald, indiferent de stai în tranșee sau în fața copilului și n-ai ce să-i dai să mănânce sau să-l vindeci, tot război e.

Toți patru socoteau că războiul, indiferent de-i între vecini, frați, veri sau între state e prima palmă pe obrazul omului secolului al-21-lea. Să se ajungă la mecanisme de-o finețe și de-o tehnicitate neprevăzută de niciun futurolog și să nu se reușească educarea voinței mulțimii spre înțelegere, altruism, compasiune, comunicare, adevăr.

De ce-n religie, când scopu-i același, de ce să nu se poată ruga omul aceleiași divinități și-n genunchi și pe covoraș? De ce să se accepte totul ca o capitulare, se verifică legea lui Malthus? Dacă Malthus era nu numai teolog dar și economist, deci pragmatic "luminat"

pătrunzător, de ce pune sărăcirea pe seama unor legi “veșnice“ de autodistrugere periodică? Diferența dintre cele două progrese este, dar cei mulți, cei ce reprezintă diferența ce fac? Aceștia nu-s băgați în marele angrenaj al muncii și producției ?

Acestea erau o parte din gândurile ce-i îngrijorau pe eroii noștri. De-aici li se trăgea nemulțumirea, nesiguranța.

Dar ce-i cu Tudor? Ei sunt deja îngrijorați. E o vârstă când beteșugurile te fac de multe ori să-ți calci promisiunile. La 10 fără un sfert apare și el sprinten, zâmbitor :

- Vecina mea de-o viață “ stăpâna lui Șobi “ (de la șobolan), care Șobi e prietenul pisicii mele “ Catze fripte “ n-am prezentat-o când mi-ați trecut pragul, m-a oprit azi în timp ce mă îndreptam către voi. Mi-a admirat bugii, mai mult, mi-a spus că-mi vin foarte bine și că nu m-a recunoscut din prima clipă când m-a văzut. Era vădit emoționată, n-a îndrăznit niciodată să-mi facă așa complimente, ci-mi răspundea la binețe. Acum....vă imaginați : am stat și am discutat puțin despre vreme. M-a întrebat dacă am fost la vreo zi din cele trei de sărbătoare a Cracovei, părea interesată și n-am putut, vă dați seama, n-am putut s-o refuz. I-am spus că-s așteptat de niște amici și a trebuit să mă scuz, dar nu puteam să o fac așa, dintr-o dată, mai ales că, vă mărturisesc, mi-a făcut plăcere. E tare draguță și binevoitoare; iertați-mi nepolitețea față de voi.

Era singură, se bucura sincer că mă vedea și, de-aș fi lăsat-o, aș fi fost nepoliticos cu ea, așa că i-am dăruit puțin din timpul meu. Am înțeles-o și-am ales nepolitețea față de voi. Voi sunteți de-ai mei !...

- Nicio problemă ! Strigă Eva veselă. Chiar ne bucurăm că n-ai pățit nimic, ne era teamă să nu te fi prins vreo răceală după ploicica de azi-noapte. E-n regulă, numai că am cam pierdut trenul.

- Mașina mea e-n fața gării. Haideți s-o luăm. Zacopane e aproape, numai urcușul e cam greu, multe serpentine pe Tatra, dar o luăm încetișor, bătrânește și-om ajunge. De-am fi mai tineri, am fi putut alerga puțin până la linia a doua. Biletele le putem lua din tren, spuse Nicholas..

- Fără start, fuge fiecare cât poate, încercăm. Pierdem trenul, luăm mașina, nu-i nicio supărare, le aruncă peste umăr Eva în timp ce alerga. Șase picioare bătrâne încălțate-n pantofi, picioare ce intraseră demult în alt tempou începură prin a lungi pasul, apoi au rupt-o la fugă. Îi stânjeneau puțin încheieturile, rotulele erau cam înțepenite-n articulații, dar, până la urmă și-au dat drumul. Prinseră trenul în momentul în care scările se pregăteau de pliere. Săriră. Reușită.

Se uita fiecare țanțoș unul la celălalt, dar fără să spună nimic. Respirația șuierătoare, rapidă, inimile ce stau să iasă din piept, zâmbetul lor schițat, dar aproape mânzește, le dădea de veste că pierduseră din antrenament. Eva mai sprintenă, era deja liniștită.

- Vedeți ce face antrenamentul de-o viață? Nu degeaba am dansat când lasciv, când ritmat printre mesele din “Le Lapin Agile”. Eram un iepuraș jucăuș cum nu s-a văzut. Și acum mai încerc, dimineața, mi-e teamă să nu se vadă prea multe cercuri pe abdomen, dar așa, cât să mă țin.

Până la Zacopane Eva le povesti tot felul de istorioare din cabaret. Ei ascultau amuzați, dar, cu toate că totul era cleștar, adevăr și sinceritate în orice cuvânt, nici unul nu se simțea cu totul confortabil. Încă le era frică de ridicol, încă-și plecau ochii la vreo remarcă. Era semnul cel mai sigur că toți anii din urmă fuseseră obișnuiți cu gândurile lor închise în sipele de nepătruns, era semn că anii și dezamăgirile lăsaseră amprente grele în ei.

Gara din Zacobane, din cărămidă aparentă grenă, li se păru pustie și rece. Așa e vara. Când nu sunt schiori, vin aici cei ce caută liniștea, răcoarea și schimbarea de altitudine. Era ceva mai răcoare, dar aer curat, tare de munte. Făcură un tur al orașului turistic. Puține magazine cu lucruri de vânzare pentru turiști: obiecte din piele groasă de bovină cu motive populare, cu ținte de ornament din alamă : casete, suporturi de cărți, curele, opinci cu nojițe din piele, iar Tudor chiar își spuse că, de mai multe ori, la vederea unor astfel de obiecte își amintea de România.

Talgere din aramă sau mai ieftine, din metale cromate cu marginea faldurată și fundul bătut pe matrițe ce simbolizau scene din istoria Poloniei, stegulețe ale diferitelor țări având atașate brelocuri cu schiorii participanți la concursuri, medaliați la concursurile naționale și internaționale.

Mersul le deveni mai alert, semn că așteptau cu toții să se instaleze la o masă, să-nceapă discuția, să comunice. Intrară într-un local micut, un amestec de cafenea, ceainărie și restaurant, în apropiere de linia de sosire a unei pârtii de schi. Tudor și-aminti iar de țară..... Fusese într-o excursie, în studenție și băuse ceai la Clăbucet sosire. Îl cuprinse o nostalgie, un dor, un sentiment atât de duios, încât se miră cum aproape o viață nu se mai gândise la ea. Punea totul pe-o blazare și-o acceptare a situației de fapt, pe-un drum uitat aproape. Într-un colțisor de memorie, îi apărură, ca unei crengi dup-o iarnă lungă, mugurii ce prevesteau o reînviere, și-n acel moment își dori cu ardoare să mai treacă o dată, să mai vadă o dată, să mai simtă o dată sub talpă drumeag românesc.

- Ave Maria, grație ! La capătul șirului de măsuțe apare o chelie lucioasă și doi ochi jucăuși.

- Vă prezint pe fostul meu coleg, prietenul meu de care v-am vorbit, spuse Eduard.

-Ce rar te vede omul, dar cu ce plăcere, chiar voiam să te sun, nepoata mea are nevoie de ajutor, cărți ce numai tu i le poți da. Te caut la telefon marți seara și joi venim în Cracovia. Te găsim?

-Știi bine că nu plec de acasă, a, ba da, mai și plec, te voi aștepta, dar sună-mă. Te rog sună-mă înainte, să nu intervină ceva.

- Trimit să vă aducă găluști poloneze la friptura de vită și cremă de vanilie cu sos de afine. Vrea cineva altceva ? De băut ?

- Sirop de afine ! Dacă-i bal, bal să fie, și apă minerală.

Au mâncat cu poftă tot ce li s-a adus, și în așteptarea cafelelor priveau suișul pârtiei de schi, șerpuierea ei printre brazi și stâlpii depărtați pe care apăreau stegulețele de finiș. Coborâse între ei o liniște dată de sațietate și de priveliște, dar era și liniștea așteptării. Fiecare ieșire a lor însemna și-o poartă deschisă de mărturisire, un fir de destăinuire ce ieșea din lăuntrul povestitorului și făcea bucle, bucle ce sfârșeau prin a-i lega cu un nod invizibil ce semana cu bumbul abia perceptibil ce unea foliolele frunzei de trifoi, nodul ce anunța apariția pețiolului drept, firav, verde-crud. Numai că acum era un trifoi cu patru foi, trifoiul norocos, norocul ce-l găsește rar trecătorul prin pajiște, dar era norocul comunicării deschise, era comuniunea, era afecțiunea trainică, nu afecțiunea pasageră ce-o dai cu picătura celui ce te-a salutat cu un zâmbet sau simulacrul de afecțiune ce urmează unei banale simpatii trecătoare.

- Între Viena și Linz, cam la 3 km de parcul palatului Schonebrune, pe ulița laturanică, într-o clădire ca o mică fortăreață, era un seminar teologic, își începea Eduard povestirea. Acolo, mama mea era îngrijitoare, una din puținele femei ce lucrau în lăcaș. Nu mi-am cunoscut niciodată tatăl, mi s-a spus c-a pierit în 1942, imediat după ce m-am născut.

Mama era o femeie tare harnică și credincioasă. N-am văzut-o niciodată tunsă, niciodată fardată. Părul blond era prins într-un coc pe ceafă, iar peste rochie, mereu purta un șorț. Mi-amintesc că avea un rozariu pe care-l purta în funcție de ce treburi avea. Când lucra, îl avea la gât. Era un rozariu ce se termina cu o cruce mică din lemn pe care era Iisus răstignit, făcut din argint. Când se odihnea, număra la mătâni. M-a luat cu ea de când eram mic. Îmi plăcea să stau în bisericuța seminarului, sub sfântul Anton. Îi veneram mâna și toată copilăria mi-a părut că el era viu. La prima comuniune eram așezați în semicerc și eu eram chiar lângă peretele sfântului Anton. Am fost primul la catehism, am răspuns bine la toate întrebările. Apoi am urmat seminariul. Toată acea perioadă, împreună cu studiile la Viena mi-au dat un fel de austeritate-n comportament. Știam toate jocurile baietilor, le mai jucam, mai făceam farse, dar cel mai mult mi-a plăcut să citesc. La terminarea studiilor am fost repartizat aici, la Cracovia. Am slujit treisprezece ani biserica “ Sfânta Maria “ într-o castitate desăvârșită. În ultimul an mi-am simțit sufletul înconsertat în trup. Venea la spovedanie o fată tânără însoțită întotdeauna de o prietenă. Când pastorul trăgea perdeluța, ea se-ndrepta spre Fecioara Maria. N-aș fi observat-o dacă nu purta o bluză albă cu crețuri în jurul gâtului, ca un costum de ministrant. Nu vă rețin cu amănuntele, m-am îndrăgostit, m-am împovărat, m-am chinuit, dar important pentru mine era faptul că m-am îndrăgostit. Am combătut în gând toate doctrinele, le-am desființat, iar le-am înviat, iar le-am desființat, iar la sfârșit, contrar dogmelor catolice, trupul a învins. Eu o vedeam ca pe o victorie, ca pe ceva câștigat. Superiorii din Roma au considerat contrariul. L-am cunoscut pe Papa Ioan Paul al 2 lea, n-am negat, am spus ce simțeam fără opreliști, iar el m-a îndrumat și-am ocupat un post la biblioteca Wawelului. Învățasem să cânt la flaut și m-am legat de el cu ițe de netăiat, de nedescurcat. Reculegerea mea a fost în cărți și-n cântat. Flautul l-am părăsit doar de doi ani. Multe din știmatele laice îmi dădeau coșmaruri noaptea, visam note, visam tânguiri și m-am hotărât să-l sacrific. L-am închis în cutie, dar în prima zi a cunoștinței noastre am auzit pe Dalila cântând prin vioara lui Tudor. Când am venit din Tarnowul lui Nicholas, am deschis cutia, mi-am curățat prietenul; mi se uscaseră buzele și-am stat minute întregi cu batista umedă la gură. Am încercat Jolivet- Chant de Linos, apoi Harvey, oare unde eram acasă ? În lume sau în credință? Am reluat Jolivet, cu convingere, nu cu sentimentul păcatului. Cam asta-i tot. Acum, ca și voi, cu pensia ..... îmi ajunge, dar trebuie să-mi pun căpăstru la cărți și iar simt o încorsetare, iar o opreliște pentru sufletul meu. Ciudățeni? Am una, mi-e rușine, dar trebuie să v-o spun : joc scrabble singur. Am o măsuță mică și mă plimb de la un cuvânt la altul pentru doi. Dar nu asta-i ciudățenia ci faptul că n-am îndrăznit să-mi găsesc un rival, să joc cu cineva. Aici e buba....n-am îndrăznit. M-am simțit prea păcătos .

-Merde ! Ei, toți sunteți sau ați fost ciumați ? Sau vă e frică de ciumă, să n-o luați ....Cine v-a vaccinat de câteva zile încoace ? Cum v-ați deschis toți inimile ? Eu măcar, nu c-am trăit numai lângă mese pline de lume, dar nu mi-am putut suporta familia ce tânjea mereu după Gdansk. Nici nu știu cum am să vă povestesc. Mă tem să nu mă credeți o ușuratică. Și de-ați credea? Asta-i bună ! Mâine vă povestesc și gata! Așa cum a fost, așa cum am fost, așa cum simt, cu toate că..... am mai dat jos din machiaj. Dar nu, nu mâine..... Mâine am program, e ziua când fac cumpărăturile pentru o vecină infirmă. Odată pe săptămână mă duc la ea, iar poimâine, apoi poimâine îmi pun poantele la picioare, că am două fetițe, două gemene bucalate ale unei familii ce-a trecut pe – repede înainte – s-a ajuns. Timpurile astea n-au secat toate izvoarele. S-au închis unele, s-au deschis altele,

dar rapid, cu șuvoiul de apă cât mâna de groasă. Mama fetițelor vrea cu tot dinadinsul ca ele să participe la un concurs, să-nvețe să cânte și să danseze, ori eu sunt aceea care le mișc picioarele. Dar știți, nu numai asta-i motivul. Eu n-am pensie, am mai vândut câte ceva din ce-am adus de la Paris, dar vremurile sunt din ce în ce mai grele, iar eu din ce în ce mai în vârstă, ca să nu zic bătrână. Trebuie să muncesc, trebuie să mă întrețin, până când..... o casă socială, ceva...voi vedea, dar oricum, eu două zile n-am cum să vă văd, dar luni, ei bine vă promit că luni ne vom întâlni din nou cu toții. Dar am o rugămintă, nu, nu o rugămintă, o pretenție și vă rog să nu ziceți –nu - .În zilele în care eu n-am să vin, voi să vă întâlniți. M-aș simți mult mai liniștită, altfel aș crede c-am spart toarta la ceașcă... Îmi promiteți ?

S-a lăsat o tăcere grea.

Cea mai veselă, cea mai deschisă dintre toți era și cea mai încercată.....

Se ridicară și porniră spre gară... Eva mergea înainte, părea cu mult mai tânără decât ei, mai vioaie, iar ei mergeau în urmă. Studiau femeia gânditori. Ținuta Evei era încă de femeie matură, nicidecum bătrână, pasul sigur, mic, doar fesele puțin mai plate îi arătau anii. De statură mijlocie, blondă, firele de păr alb amestecate cu cel blond auriu, îi dădeau o nuanță ce greu se obține din vopsit. Păru-i era tuns până sub urechi, buclele mari îi încadrau fața ovală. Ridurile de obicei nici nu le observau, ea zâmbea întruna, doar modul cum era pieptănată era puțin depășit, puțin retro, bentița ce-i lega buclele la fel. Gâtul cam scurt se termina cu doi uneri rotunzi, dar nu, în niciun caz nu puteai spune despre ea că e o bondoacă, doar că puțin prea plină, prea pufoasă, gleznele puțin îngroșate, puțin prea îngroșate și petele cafenii de pe mâini, îi trădau oarecum vârsta. Dar, era o femeie sănătoasă, era cu capul pe umeri, era sprintară și pontoasă .

Se urcară în tren, iar Tudor și Eduard o încadraseră. Ea se putea simți stânjenită după o asemenea mărturisire, să nu termine școala, să nu ai o pensie și totuși să fi atât de înzestrat, dar ea nu era stânjenită. Simțise pe pielea ei azi și-n zilele trecute cât bine îi aducea spunerea adevărului, eliberarea zgurii, a fardului, prin sinceritate. Nu dorea să fie cu ei cu altă față, voia să fie “ ea “ și reușise.

Mașina lui Nicholas parcată în gara din Cracovia i-a dus pe fiecare acasă. Încheiaseră încă o zi în care, s-au uitat la ceas decât ca la un reper temporal să nu piardă trenul, în rest, totul altfel decât înainte.

CAPITOLUL 6

Noaptea a fost pentru Eva prea scurtă, dormi fără vise, iar dimineată aproape c-ar mai fi lăncezit în pat. Luă în brațe așternuturile, le puse la geam, trecu la baie, iar când se-mbracă făcu pași de dans. Se strâmbă-n oglindă și-o pufni râsul. Asta-i bună, își spuse în sân, acum urmează să spun un cuplet. Mă mai apucă uneori, dar așa, din senin? De obicei dimineata cam trăgea de târlici până să se dezmeticească.

Ieși din casă și plecă spre madame Larski, căreia-i făcea cumpărăturile. Privi lista și-și spuse că-i prea scurtă, într-o oră putea să bată tot orașul....Se simțea bine.

Noaptea celor trei bărbați fu ceva mai grea. Adormiră cu greu și cu gândul la Eva. Ce-i va aduce viitorul, ce va face, un cămin de bătrâni.....ar fi sfârșitul pentru ea, are cugetul liber, e veselă, încă învațată să zburde.

Adormiră târziu și îngrijorați. A doua zi se întâlniră toți trei, fără Eva, dar parcă gustul cafelei era obișnuit, nu se simțea aroma. Se-nseră mai repede ca de obicei, discutară ceva politică, se despărțiră... Nu, hotărât lucru, lipsea “ sarea și piperul “ și fără ele.... Dar dacă de obicei ar fi căzut fiecare într-o stare de neputință, o neputință acceptată fără crâncneală, acum își ziseră fiecare că ziua de luni va fi definitivă. Doar sunt bătrâni, nu au cum să rămână veșnic în patru. Dar vor vedea, vor găsi ei o soluție.....

Veni și luna mult așteptată. Fiecare se îmbracă parcă mai îngrijit decât de obicei. Tudor își spuse chiar că va trebui să mai cumpere o pereche de blugi. Descoperise lejeritatea hainelor sport, ca și când mare scofală ar fi fost s-o descopere mai devreme. Se plimbară pe malul Vistulei, Tudor și Eva înainte, Eduard cu Nicholas în urma lor. Tudor le povesti despre România, despre București. Când era student a trebuit să stea o săptămână în spital cu mama sa. Fusese operată, iar dimineața era vizita medicală, erau tratamente, nu putea să stea în spital. Colinda străzile ce duceau spre Calea Victoriei, le povesti despre patiseria de lângă Teatrul de Comedie Boema, despre cofetăria-cafenea Capșa, despre sfiala cu care-a intrat să cumpere o cutie de bomboane deosebite pentru o asistentă, îi duse spre Cercul Militar, apoi spre Delta Dunării, localul unde mânca uneori, spre Lipscani, Șelari, Gabroveni, Hanul lui Manuc. Trecu apoi în revistă evenimentele din decembrie 1989, despre revoluție, despre bucuria și speranțele celor din țară. Compară apoi acele zile cu mișcarea Solidarnosci, cu scăderea dramatică a nivelului de trai, își aminti căderea zidului din Berlin, căderea zlotului. Vorbiră despre implicarea în politica mondială a Papei Ioan Paul al 2 lea.

-În ziua în care am stat plecat și m-am mărturist Papei, am rămas uimit de blândețea cu care mi-a vorbit. Nu m-a dojenit pentru că, m-am abătut de la doctrina sfântă catolică, ci m-a lăsat să aleg singur: ori un preot fățarnic care-și făurește predica pe cuvinte, ori un cărturar la Wawel, spuse Eduard. Cunoștea sufletul omenesc ca nimeni altul. De-asta mă mir cum de n-a reușit să stopeze declinul lumii, n-a reușit reconstruirea “mozaicului adevărului“ cum îi plăcea să spună. Nu știu dacă altă personalitate ar mai putea fi percepută ca lider spiritual și moral al omenirii și dacă învățăturile lui ar schimba fața lumii. Poate mulțimii nu-i trebuie un lider, ci fiecare, gândind și stând singur cu sine se-ncerce să-și privească interiorul și să trimită prin dragoste, ajutor celui de alături. Dar să privești înlăuntrul tău nu-i lucru ușor, asta trebuie învățat, conștientizat. Peste tot dăm de părinți ocupați. Cei săraci sunt în goană după însușirea pe căi drepte și nedrepte a bucății de pâine, cei bogați încercă să-și sporească bogăția, apoi să-și cheltuie banii pe extravagante. Bătrânii, și saraci și bogați sunt cam dați de o parte, și atunci, fie se simt inutili, văd doar partea goală a paharului și se înrăiesc, devin antisociali, fie, dacă-s prea bogați, încep să se teamă de jindul cu care-i privesc moștenitorii și tot stând cu frica-n sân, dezvoltă același comportament ca primii.

Cei născuți cu bun simț, din familii ce-au avut tradiția familiei, sacralitatea ei, cei ce stau de-o parte văd că temelile lor morale n-au corespondent în realitate, cei ca noi, se dau de-o parte din cauza sfiei în fața celorlalți și se închid în sine, devin « autiști » de vârsta a treia, cu manifestări comportamentale patologice.

Noi suntem aproape o familie formată, noi am avut noroc că ne-am întâlnit. În rest, cred că tot școala, educația creștină, va salva omenirea. Teoretic, plantele cultivate, deci folositoare material sau cele ornamentale au nevoie de-un agricultor, un horticultor de nădejde care să le îndrume creșterea și dezvoltarea, să le îndrepte coroana pe spalieri, dar ce facem cu buruienile? Poți să le ditruți pe toate, și să le stârpești? Au și ele rolul lor, iar

distrugerea în masă ar fi asemnatoare cu aruncarea spartanilor necorespunzători la groapa cu lei. O putea omul să găsească o soluție de convietuire, sau numai bla, bla, bla ?

- Te-aș ruga Eva, după ce te gândești bine, să ieși în calcul propunerea mea, spuse iar Eduard ; vrei să locuiești la mine? Nici nu termină acesta să-și spună tirada, că între ceilalți doi bărbați se dădu aproape o bătălie pentru întâietate, fiecare vroia să fie următorul, nu ultimul de la care să fi venit propunerea.

- Stați așa, nu vă grăbiți, îi potoli Eva c-un hohot de râs. Uite aici, o ceainărie, să ne așezăm și să stăm puțin de vorbă. Vă sunt datoare cu o mărturisire. Căruia dintre voi i-ar plăcea ca dimineața să stea în fața băii câte o oră să aștepte mireasa? Păi până mă spăl, până-mi dau pe față cu șmacuri, până termin cu buclisoarele, mă dați la toți dracii.... Și-apoi care-ar suporta vocalizele mele, săritul într-un picior când ți-e lumea mai dragă? Cum ați mai citi, cum ați mai cânta ceva serios, cum v-ați descurca fără telecomandă, că eu sunt ca vijelia, totul e făcut fără prea mari socoteli. Ați fi încântați în primele zile, amabili în următoarele, tăcuți săptămânile ce-or veni și nevrozați de-a dreptul odată cu trecerea timpului.

Și mai am o pacoste ce v-aș aduce-o pe cap : o babă de armonică lipită cu toate abțibildurile, pe care câteodată o mai trântesc la pământ, când se-nfundă butoanele și răman acolo sau când se cojește burduful.

V-ar dura capul de atâtea șansonete pe care încerc să mi le amintesc, dar mai ales pe cele pe care le fabric. Nebunia lumii, vă spun....Nu vă luați după faptul că mai recunosc câte ceva din muzica simfonică, gândiți-vă c-am însoțit fel de fel de ciudați și pe la concerte, și la Operă, și-n drumeții- mai știu câte ceva - dar ce bine că-s veselă azi ! Tot ce-am să vă povestesc va fi ca despre altcineva, mă va dura mai puțin dacă mă prinde povestitul în starea asta. Așa.....unu, doi, trei, probă de microfon.....

Cunoșteți Gdanskul, iar pentru cei care n-au trecut pe acolo, vă povestesc eu : e-un oraș port, nici nu-ți dai seama când treci de la Delta Vistulei în golf și în Marea Baltică. La margine de apă bărci de pescari, undițari, năvodari, privitori pe-nserat. De-o parte e portul nou cu toate traulerele și pescadarele lor la cheiuri, uu du-te vino continuu. Tata lucra la o linie de navigație ce transporta minereul de fier din Kiruna, din nordul Suediei, prin golful Botnic, apoi făcea descărcarea fie în cel Finic, fie la noi, pentru prelucrarea în țările Europei centrale și răsăritene. E foarte bătrân și neputincios acum, își duce traiul la un cămin de bătrâni din Paris. Mama era evreică, eu cam semăn cu ea la culoare, dar și la temperament. S-a îndrăgostit când eu aveam zece ani de-un coleg de-al tatii, evreu lituanian, făceau Yom-Kippurul împreună, până când aproape că nu se mai despărțeau. Nu știu ce s-a discutat, ce s-a pus în balanță, dar într-o zi, familia noastră s-a îmbarcat pe-un mineralier al Companiei ce mergea spre Danemarca. De aici am plecat la Paris, unde tata avea un prieten bun. Acesta ne-a găsit și locuința și i-a găsit tatii slujba. Ruperea de Gdansk a fost pentru mine atât de bruscă, atât de dureroasă, încât, au fost momente când am simțit că-s mai aproape de kolegele mele lăsate acasă, în țara natală, decât de părinți. Ne-am aranjat noul apartament format din două camere în Rue de Muller, arondismentul 18. Fiind aici o groază de cabarete, mai mari și mai mici, căscam gura seara când veneau “ artistele “ fardate, elegante, gureșe, fără griji. Eu de, copil fără minte.....dunga perfectă a ciorapilor negri, ciorapii de plasă, pantofii cu toc cui, platformele la sandale, rochițele lor impecabile sau taioarele croite pe corp, buzele ca niște inimioare date cu ruj, parfumul ce rămânea dără după ele, toate mă înnebuneau, îmi luau ochii, și-am început să merg din ce în ce mai puțin la școală și din ce în ce mai mult printre cabinele cabaretelor, unde fetele

deja mă cunoșteau și le făceam câte-un comision. Toate rugămințile ca și admonestările alor mei au rămas fără succes. Viața aceasta mi-a luat ohii, mai ales că-mi ziceam că-s făcută pentru ea. Aveam ureche muzicală, dansam cu ușurință și învățam repede toate cupletele. Mama s-a îmbolnăvit și-a plecat dintre noi, iar încercările tatei de-a ține familia formată numai din două persoane, au eșuat.

M-am plimbat prin toate localurile, am făcut de toate, de la picoliță la corpul de balet, dar apogeul meu a fost cabaretul "Le lapin agile" din Strada Soarelui, de care v-am vorbit. Nu, n-aș spune ca am fost ușuratică la fel ca unele dintre ele, am iubit și eu de-am trăznit, am suferit toată vremea din dragoste, bărbații din Mont Martre erau mai schimbători în iubire ca mine, mult, mult mai schimbători. Am fost o vreme și însoțitoare, damă de companie sau cum se spune, dar fără să-mi pierd capul, fără să fiu prea darnică-n nuri, în schimb, toate serviciile aduse erau plătite regește. Și uite așa mi-a trecut vremea....Am strâns câte ceva pentru bătrânețe, mai număram seara banii și bijuteriile înainte de a pleca la cabaret, dar la întoarcere, dimineața, primul lucru era să-mi pun armonica după gât și să cânt cam a jale. Știam că nimic nu e veșnic pe lumea asta, știam că tinerețea e prima pe care-o voi pierde-o.

Armonica am primit-o întâi ca recuzită, apoi, când am învățat să cânt, îmi acompaniam singură cupletele și așa, am rămas cu ea.

Când m-a cuprins un dor puternic de Polonia, am fost într-o excusie, dar numai până aici, la Cracovia. N-am urcat înspre Gdansk, mi-a fost teamă de inima mea și de inimile părinților zdrobite de mine. M-am legat așa de mult de oraș, încât mi-am zis că aici mă voi muta la bătrânețe și așa am și făcut. Aduceți-mi un pahar cu apă, că prea am spus totul dintr-o dată ! Am făcut-o și pe-asta, ei, să vă văd, mă mai găsește cineva la fel de interesantă încât să mă însoțească la plimbare? De frică să nu primească vreo privire reprobabilă lăsă ochii în jos, dar puțină vreme. Avea încredere în ei, ridică privirea așteptând.....

Tăcură preț de câteva secunde. Fu o liniște rece, adâncă.

- Cu mult mai dragă ne ești acum, strigă Nicholas. N-ai observat că atunci, când ai închis gura sa-nchis cerul? Nu vezi că sufletul ți-a rămas neântinat, nu vezi că ești arcul ce-nchide cercul ?

Alta-i problema. Să stăm să judecăm, să socotim. Am făcut fiecare pasul trebuincios pentru pierderea regretelor, pierderea amintirilor dureroase, ne-am mărturisit cu sinceritate. E ca și cum am prins patru cioburi colorate în "mozaicul adevărului" de care vorbea Eduard. Ce urmează să facem ? Primul e cel mai ușor. Vom socoti câți bani luăm toți trei la pensii și în loc să-mpărțim la trei împărțim la patru, asta numai de n-are careva vreo datorie, vreun card neonorat. Nu cred că e cazul să facem bilețele, deja ne cunoaștem.

Se ridicară în picioare toți trei bărbații.

- Eva, ești cea mai prețuită dintre noi, ești motorul nostru, păcat că eu și Eduard nu ne-am îndrăgostit de tine în adevăratul sens al cuvântului, iar Tudor, după față se vede că are inima dusă spre vecină!

- Irene se numește și-am discutat și dimineață. Suntem din ce în ce mai bucuroși când ne întâlnim. Amândoi..

- Pai atunci, să trecem peste faza mulțumirilor, ar fi jenantă pentru toți, dar voi știți....nu trebuie să mai adaug ceva !

Eva tăcu, ștergându-se la ochi și suflând tare nasul.

- Primele patru cioburi le-am asamblat, Eva e pensionar cu drepturi depline, să vedem ce urmează, dar dacă ar fi după mine v-aș spune că urmează să trântim cu toate tabuurile, superstițiile, fătarnicia zilelor noastre. Toate s-au adăugat necazurilor bătrâneții, lipsei de afecțiune, stavilelor puse de alții. Știu că avem tăria să nu “dăm pe-afară” ne cunoaștem acum, dar cum știm că se va produce schimbarea, ce dovezi avem, poate fi totul o filozofie oratorică, poate fi un gard imaginar pe care putem spune că l-am trecut, fără să fie așa.....

Zicând acestea, Eduard luase o expresie chinuită ca atunci când căuta să dea de izvorul unui verset și nu-l găsea.....

- Știu, trebuie să arătăm lumii, trebuie să arătăm că patru bătrânei tineri la cuget, mai au încă de dat, mai pot să descrețească frunțile cuiva. Tot ar fi un câștig..... Uite, am observat că în Rynek, în jurul statuii nu prea sunt trecători, doar proumbeii care se plimbă ciugulind daniile copiilor. Ați fi în stare să vă așezați pe trepiede și să cântați pentru cei ce trec ? V-ați simți umiliți în această postură ? Unii ar crede că cerșim, sau că suntem foști hippy și vrem să ne aducem aminte de alte timpuri. Provocarea e mare, ați fi în stare ? Ridicați două degete, propuse Tudor.

Topăiră toți în timp ce degetele erau ridicate.

CAPITOLUL 7

Casa lui Eduard era de fapt un apartament într-o vilă veche din spatele bisericii Sf. Maria. Holul și camera de zi aveau drept perete despărțitor doar o boltă mare, ca un “ U “ uriaș, iar ceilalți erau placați cu o bibliotecă impunătoare, făcută pe comandă, cu geamuri care protejau cărțile fișate și orientate din dreapta spre stânga, un birou uriaș tot ca un “U” cu o canapea ca un colțar, ce încadra biroul, un basorelief încadra fereastra acoperită cu perdele dintr-un voal triplu.

Pe birou era un calculator cu imprimantă în dreapta și-o mașină de scris Remington în partea stângă, ca o piesă de decor, teancuri de coli în sertare de birotică făcute din inox, cu porțiuni aderente, teflonate și dosare cu foi volante.

Din alabastru o camee cu chipul Fecioarei Maria și un servici vechi de scris din onix cu calimară, pană, cuțit de tăiat filele și sugativă tampon. Niciun obiect în plus de decor, doar o fotografie alb – negru cu Papa Ioan Paul al 2 lea binecuvântând mulțimea din Ciudad de Mexico în urma rostirii disertației apostolice “Ecclesia în America“ . Era cu paspartu alb și ramă subțire neagră.

A doua cameră era ocupată doar de un scaun tapițat, un trepied din fier forjat pentru știme și o măsuță ovală pe care era o cutie cu un flaut.

A treia cameră adăpostea un pat auster și un șifonier încastrat în perete. Bucătăria avea componentele pe-o singură latură ca un blat imens, cu toată aparatura de uzanță aliniată și-un loc minuscul de luat masa.

- Acum vezi de ce ți-am propus să stai la mine, Eva? Am spațiu, cu toate că trebuie să recunosc, am o singură baie, dar dacă tu te simți mai bine la tine, mi-am dat seama, e alegerea ta.....

- Păi îți imaginezi tu în ordinea asta o frânghie pe care-s mereu ciorapi din nylon la uscat? Știam ce spun și fără să-ți văd locuința. Se vede pe tine că ești ordonat.

- Ne vom ocupa întâi de recuzită.

Între noi fie vorba îşi găsisse deja locul de lider spiritual, dar prin pronunţia înceată, aproape şoptită, corectă se vedea că lasă loc oricăror propuneri.

-Cred că nu trebuie să fim prea strident îmbrăcaţi, trecătorul întâi vede, priveşte si-apoi aude, spuse Nicholas.

- Aşa e, Eva ? Un costum grenă şters cu o pălăriuţă pe ochi şi-o floare mare într-o parte din grenă mai închis şi frunzuliţe oliv ?

-Nu, costum de animatoare de cabaret ajustat la lungime, coafură obişnuită prinsă într-o bentiţă, bluză cu guleraş de dantelă, fusta plisată până-n genunchi, pantofi troteur că mi-e greu să port tocure, şosete albe din bumbac. Doar un colier lung cu mărgelă înnodate în culoare contrastantă cu hainele. Desuet, nu?

- Bună alegere, spuse Nicholas. Vei atrage toate privirile căci vei fi amuzantă!

- Şi dacă vrei să mă ascultaţi, toţi băieţii în blugi, cămăşi şi sacouri din catifea maron deschis. Ochelarii de distanţă, ca şi cei de citit, puşi pe şnururi metalice fine, raşi, parfumaţi, fără stridenţe. De cămăşi mă ocup eu, spuse Eva. Repertoriul? Ăsta să-l facă Tudor, el ne-a luat piuitul cu Dalila lui în prima zi !

- M-am şi gândit la el, am făcut aranjamentele muzicale, se pretează la instrumentele noastre, la starea noastră de spirit, la scopul nostru, va fi ca un potpuriu tematic şi muzical asemănător "mozaicului adevărului". Ascultaţi:

Händel- Religiozo (toate instrumentele)

Dédé de Montmartre cântat armonică, voce Eva.

A. Dvorak- Serenada în Mi major pentru coarde doar avem o vioară şi un violoncel.

Ciuleandra- orchestraţie.

Telleman- din Fntezia numărul 5 partea de flaut.

Händel- Muzica apelor.

Dans arab din Spărgătorul de nuci de Chaikowsky.

Avem pregătite şi bisuri- un vals de Strauss şi Ciprian Porumbescu.

CAPITOLUL 8

În piaţa Rynek, lângă soclul statuii poetului naţional cutiile instrumentelor sunt aşezate pe scaune pliante şi în picioare, patru muzicieni fără vârstă cântă cu ochii întredeschişi, cuprinşi de reveria sunetelor şi de tăcerea publicului trecător, ce şi-a oprit pentru o clipă fuga.

Câteva doamne lăcrimează, copiii privesc curioşi, dar cu evlavie. Cineva din public, la sfârşit, în toiul ovaţiilor, aşează în faţa lor, deschisă, cutia viorii.

Auditorii se apropie, se apleacă, pun bani, iar ei, cântăreţii, cu capetele plecate şi palmele încrucişate pe piept, mulţumesc fără umilinţă, căci fiecare bănuţ e dat din inimă, iar ei, trecătorii nu se apleacă doar să pună moneda, ci să salute, să aducă un omagiu virtuozilor fără vârstă. Ei sunt ca vechii artişti, scriitori şi muzicieni ce-au fost atraşi odată de farmecul Cracoviei. Programul lor e zilnic, ei fac parte acum dintr-un întreg, piaţa Rynek, o rază ovală dintr-un oraş ce şi-a redobândit faima.

La scară mică este "mozaicului adevărului", al umanităţii, la întregirea căruia a lucrat şi-a sperat Papa Ioan Paul al 2 lea.

Dar ce-or face cu atâta bănet ?

“Nu mi-ar strica deloc să mă plimb puțin prin lume cu madame Larski, să stau într-o seară pe-un stabilopod la Marea Baltică și să privesc apele sub clar de lună, dar și alături de baieți.”

“Mă voi duce cu Irene la băi la Karlovy-Vari, apoi plecăm să vizităm Coțușca, dar nu numai cu ea, și cu băieții.”

“Mi-am dorit toată copilăria să mă sui în “Montagne-rus“, sau “trenul groazei“, dar nici bani, nici curaj n-am avut să mă sui la timpul potrivit. N-am să simt nici-un gol în stomac, pentru că n-am să fiu singur, am să țin de mână pe Eva, iar în spate vor fi ei, vor fi băieții..... “.

“Voi continua reconstrucția de la Tarnow, voi întinde-o pe lățime, comodităților puse pe tavă de oraș de mult le-au apărut țepii, ori acolo, la Tarnow ne-am putea strânge toți. Dar ce zic eu – să ne strângem – am putea locui toți, aș face și o cameră pentru muzică, un violoncel, o vioară, un flaut și o armonică veche, ar sta împreună, ar închea o bucată muzicală, i-ar cânta-o șoptit lui Eduard la ureche și-acesta ar pune-o pe note. Și după multe dupa-amieze, când numărul nostru s-ar împuțina și ar rămâne doar unul, acela, ultimul, ar asculta la C.D. Player Oratoriul Messiah de Händel ce ne-a unit într-o zi, la sărbătorirea reconstrucției Wawelului.

Cititorule, dragule cititor, Eva a existat sau există, în 1987 a cântat îmbracată așa cum v-am descris-o în piața Rynek. Era puțin obosită....

Tudor a fost, sau este un profesor universitar din Iași ce s-a mutat în Polonia prin căsătorie, venea sau vine la porțile castelului Wawel să discute cu românii ce-l vizitează, să-și amintească de țara natală.

Era fumător, sau este.....

Nicholas a fost sau mai este un pensionar fost inginer la salina din Wieliczka, are un băiat, Nik junior care n-a plecat la Boston, ci e profesor de Educație fizică în Cracovia.

Eduard putea sau poate să fie un preot catolic ce-a greșit sau n-a greșit iubind femeia ca și credința ce-a primit-o prin naștere, dar, l-am inventat eu; precis are urmași catolici din toate florile parcurilor între Linz și Viena.

Cele patru personaje de carte nu s-au întâlnit niciodată, dar bine era să se întâlnească și din trilurile lor, de păsări cântătoare, să fie compusă cea mai melodică operă modernă făcută să îndulcească inimile atâtor încercați ai secolului 21.

Adina Dumitrescu

**EDITURA „INTOL PRESS”
RÂMNICU VÂLCEA, 2015
ISBN 973 96356-4-4**

5 948489 850110